

Danmarkshistorie

(ca. 1208)

Ophavssituation:

Saxo Grammaticus: "Danmarkshistorie". (ca. 1208). 14. bog. Kapitel 1. stk. 5-7. Oversat til dansk af Peter Zeeberg (2000) Gads forlag.

URL-Adresse: Saxos Danmarkshistorie - Det Kgl. Biblioteks tekstportal (kb.dk)

Kildeintroduktion:

I 1135 nedbrændte og ødelagde en stor Vendisk hær den blomstrende købstad Kongshelle, som var anlagt nord for nutiden Gøteborg i Sverige. På baggrund af dette angreb indleder den danske konge, Erik Emune, året efter i 1136 et felttog mod den Vendiske by, Arkona, på Rügen.

Erik Emunes felttog mod Arkona i 1136

[5] Omtrent samtidig var Harald¹ blevet tvunget ud af Norge, og han ankom nu til Danmark for at rejse tropper hos Erik². Erik tænkte på hvordan Haralds rival havde svigtet sit ægteskab, og tog velvilligt imod ham: Han var begejstret over på den måde at have fået sig en glimrende anledning til krig og besluttede at yde ham forstærkningerne.

(...).

Denne mand ville Erik altså gerne komme til hjælp, men da venderne samtidig forstyrrede freden i hans eget rige, havde han ikke mulighed for at virkeliggøre sine gode hensigter

[6] Han lagde altså sin vens problemer til side for at tage hånd om sine egne og mønstrede en flåde til et felttog mod Rügen. Og for virkelig at kunne kæmpe effektivt medtog han som den første i Danmark heste i et flådetog, nemlig, bestemte han, fire på hvert skib - en fremgangsmåde som senere tider har holdt nøje fast ved. Og da flåden blev talt op, omfattede den så meget som elleve hundrede skibe.

Disse skibe førte danskerne over til Rügen, hvor det viste sig at byen Arkona var blevet sikret mod deres angreb med stærke forsvarsværker. For at sikre sig at nabofolkene ikke kunne komme dem til hjælp, tog de fat med deres hakker og brød den tange op der forbinder Arkona med Rügens fastland, som den ligger næsten helt adskilt fra, og i stedet omdannede de den til en vold der var så høj at den skyggede for alt.

Bevogtningen her blev overdraget hallænderne under befaling af Peder. Men en nat blev de intetanende hallændere overfaldet af rygboerne, der havde fundet et vadested og nåede at dræbe adskillige af dem inden resten af hæren slog dem tilbage.

Men da Arkonas indbyggere ikke havde de styrker der skulle til for at tage kampen op, og indså at de ikke havde nogen mulighed for at kalde andre til undsætning, måtte de bøje sig for nødvendigheden og overgive sig til danskerne på den betingelse at de beholdt livet mod at gå over til kristendommen.

Den statue de tilbød³, fik de dog lov at beholde. I byen var der nemlig en billedstøtte som indbyggerne tilbød med ganske særlig ærefrygt, ligesom også de omkringboende tit og ofte kom og viste den deres respekt - men når de kaldte den for Sankt Vitus⁴, var det en urigtig benævnelse. Og så længe de havde den i behold, kunne folkene i byen ikke tage sig sammen til helt at afskaffe deres gamle religiøse traditioner.

[7] Så da de nu som det første fik besked på at lade sig døbe, var det snarere af trang til at slukke deres tørst end af iver efter at overgå til kristendommen at de mødte frem ved dammen. De brugte kun den hellige handling som påskud for at forfriske deres legemer oven på den udmattende belejring.

Samtidig fik borgerne i Arkona en præst der både skulle vise dem vejen til en mere civiliseret levevis og instruere dem i den nye tros grundbegreber.

Men så snart Erik var rejst væk igen, blev både præsten og troen smidt på porten. For uden at føle noget for de gidsler de havde stillet, vendte Arkonaborgerne tilbage til deres gamle afgudsdyrkelse, hvilket tydeligt afslørede hvor ærligt de havde ment det da de antog kristendommen.

¹ Harald: Altså, Harald Gille (ca. 1103 – 1136), som var konge af Norge fra 1130-1136.

² Erik: Altså Erik Emune (1090-1137), som var konge af Danmark fra 1134-1137.

³ Statue: En gudestatue af guden, Svantevit, som var gud for ungdom, frugtbarhed, rigdom og krig. Selve ordet, Svantevidt, betyder: ”Jeg ser verden”, hvilket guden gjorde med sine fire hoveder.

⁴ Sankt Vitus: Henviser til en katolsk helgen St. Vitus.

